

דנ"פ 845/15 - ברבי שושן נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

דנ"פ 845/15

לפני: כבוד הנשיאה מ' נאור

המבקש: ברבי שושן

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשה לדיון נוסף על פסק דינו של בית משפט זה ב-
ע"פ 4927/14 מיום 21.1.2015 שניתן על ידי כבוד
השופטים: י' דנציגר, י' עמית ו-ע' פוגלמן

בשם המבקש: עו"ד מוטי כץ; עו"ד דוד יפתח; עו"ד ג'קי סגרון;

עו"ד דן ענבר

בשם המשיבה: עו"ד עדי שגב

החלטה

1. לפניי בקשה לדיון נוסף בפסק דינו של בית משפט זה בע"פ 4927/14, מיום 21.1.2015, מפי השופטים י' דנציגר, י' עמית ו-ע' פוגלמן (להלן: פסק הדין מושא הבקשה). בפסק הדין נדחה ערעורו של המבקש על פסק דינו של בית המשפט המחוזי מרכז (ת"פ 3612-09-12), אשר הרשיע את המבקש וגזר עליו 11 שנות מאסר בפועל.

עמוד 1

2. עובדות המקרה, המבוססת על כתב אישום שתוקן בהסכמה, פורטו בהרחבה בפסק הדין מושא הבקשה. בקצרה יצוין כי המבקש נהג את רכבו במהירות העולה על המותר, כשהוא אינו חגור ומהרכב בוקעת מוסיקה בעצמה גבוהה. המבקש פגע עם חזית רכבו בשלוש נשים שחצו את הכביש במעבר חציה, סבטלנה יגודייב, שושנה יגודייב ואלכסנדרה רובינוב ז"ל (להלן: המנוחות), אשר הוטחו בעצמה על הקרקע, במרחק של עשרות מטרים, ונפטרו במקום. המבקש המשיך בנסיעה, מבלי להזעיק עזרה, עד שרכבו נעצר בשל הנזקים שנגרמו לו מעוצמת הפגיעה. אז ברח המבקש רגלית מהמקום. לאחר מכן פנה המבקש לאדם אחר (גליקסמן), והניע אותו למסור עדות שקר, לפיה הוא שגרם לתאונה. המבקש, שידע כי המשטרה מחפשת אחריו, נמלט והסתתר באחד המשרדים באזור התעשייה בנתניה, וכעבור שלושה ימים נעצר. עד למעצרו החזיק המבקש סמים מסוג חשיש וקוקאין, בהם השתמש לצריכתו העצמית. יצוין כי ביום התאונה שטה המבקש מספר משקאות אלכוהוליים, אך בשל מנוסתו לא ניתן היה להוכיח את אחוז האלכוהול בדמו. על כן, בכתב האישום כפי שתוקן במסגרת הסדר טיעון נמחקה עבירה של נהיגה בשכרות, ושלוש עבירות הריגה בהן הואשם הומרו בשלוש עבירות של גרם מוות בנהיגה רשלנית. יחד עם המבקש נסע ברכב אדם נוסף (חנונה), שהורשע אף הוא, אך הוא אינו צד לבקשה זו. המבקש הואשם והורשע, במסגרת הסדר טיעון, בשלוש עבירות של גרימת מוות בנהיגה רשלנית, בעבירה של הפקרה אחרי פגיעה, בעבירה של הדחה בחקירה ובעבירה של החזקת סם מסוכן לצריכה עצמית ושימוש בסם מסוכן לצריכה עצמית. בית המשפט המחוזי קבע כי מעשיו של המבקש מהווים שלושה אירועים נפרדים, וקבע לכל אחד מהם מתחם ענישה נפרד. המתחם הראשון כלל שלוש עבירות של גרם מוות ברשלנות, ונע בין 15 ל-30 חודשי מאסר; המתחם השני כלל את עבירות ההפקרה, השיבוש והסמים, ונע בין ארבע לשבע שנות מאסר; המתחם השלישי כלל עבירה של הדחה בחקירה ונע בין שישה ל-24 חודשי מאסר. עם זאת, בית המשפט חפף וצבר את העונשים, כך שעונש המאסר הכולל שנגזר על המבקש הועמד על עשר שנות מאסר, בתוספת שנת מאסר לריצוי בפועל בגין הפעלת עונש מאסר מותנה. רישיון הנהיגה של המבקש נפסל ל-24 שנים ונקבע כי עליו לפצות את משפחות המנוחות בסך של 150,000 ש"ח. על פסק דינו של בית המשפט המחוזי ערער המבקש לבית משפט זה.

פסק הדין מושא הבקשה לדיון נוסף

3. דעת הרוב בבית משפט זה (שנתנה מפי השופט י' דנציגר, בהסכמת השופט י' עמית) קבעה כי יש לסווג את שרשרת המעשים שנעשו על ידי המבקש כאירוע אחד, הכולל חמישה מעשים נפרדים, בהתאם למבחן המהותי-מוסרי: דריסה כתוצאה מנהיגה רשלנית, נטישה של הזירה והפקרה, שיבוש מהלכי משפט, הדחה למסירת הודאה כוזבת וכן החזקה ושימוש בסמים. נפסק כי יש לקבוע מתחם ענישה כולל לאירוע, אך היות שלבית משפט זה טרם הזדמן מקרה דומה, יש לשלב מספר מקרים דומים ככל האפשר, כדי שניתן יהיה ללמוד משילובם על מדיניות הענישה הראויה. השופט דנציגר ציין כי דרך זו אמנם בעייתית, שכן היא דומה לחיבור מתחמי ענישה, בדומה לאופן קביעת המתחם כאשר מדובר במספר אירועים, אך היא מתאימה בנסיבותיו יוצאות הדופן של המקרה ומובילה לתוצאה נכונה. על אף שבית משפט זה קבע שמדובר באירוע אחד, בשונה מקביעת בית המשפט המחוזי, נפסק כי העונש שנגזר על המבקש בבית המשפט המחוזי אינו חורג ממדיניות הענישה הנוהגת, והוא הולם את נסיבות המקרה ומאזן את השיקולים הרלוונטיים. לעמדת השופט דנציגר, מספר קורבנות העבירה היווה שיקול מחמיר בקביעת העונש, אך הוא לא הצדיק צבירה של העונשים.

4. עוד נקבע, ביחס לטענת המבקש כי בית המשפט המחוזי לא אפשר לו להעלות טענות שונות שעשויות היו

להשפיע על חומרת עונשו ושאינן סותרות את העובדות המנויות בכתב האישום, כי לאחר שתוקן כתב האישום במסגרת הסדר טיעון, היה על המבקש לעמוד בתנאים המחמירים של סעיף 40(ב)(2) לחוק העונשין, התשל"ז-1977, אם ברצונו היה לשנות או להוסיף על עובדות ונסיבות ביצוע העבירה לצורך הטיעון לעונש, תנאים שלא התקיימו במקרה זה.

5. השופט ע' פוגלמן הצטרף לתוצאה וכן למרבית נימוקיו של השופט דנציגר, אך ציין כי לעמדתו, ובהתאם למבחן המהותי-מוסרי, יש לסווג את דריסת המנוחות לשלושה מעשים נפרדים, ולא לראות בדריסתן מעשה אחד. נוסף על כך, לעמדת השופט פוגלמן, מוצדק היה לקבוע שהמבקש יישא חלק מהעונש שנגזר עליו בשל מעשים אלו במצטבר, זאת בשל רשלנותו הגבוהה ולאור העבירות הנוספות שביצע.

הבקשה לדיון נוסף ותגובת המדינה

6. המבקש מבסס את בקשתו על שלוש טענות עיקריות. הראשונה, כי על אף שלפי סעיף 40(א)(ב) לחוק העונשין, יכול הנאשם להביא בשלב הטענות לעונש ראיות מטעמו, ובלבד שאלו אינן סותרות את שטען בשלב בירור האשמה, בשלב הטיעונים לעונש לא ניתנה לו האפשרות לטעון כי המנוחות חצו את הכביש באור אדום וכי הוא נסע באור ירוק, שכן עובדה זו לא נכללה בכתב האישום המתוקן. המבקש טוען כי אף אם פרט זה לא מופיע בכתב האישום המתוקן, יש להניח אותו לטובת הנאשם, שכן החובה לפרט מוטלת על המאשימה. לחלופין, יש לאפשר לנאשם שנחתם עמו הסדר טיעון לטעון טענות אלו בשלב הטיעונים לעונש, שכן לא היתה לו הזדמנות לטעון אותן קודם לכן. לטענת המבקש, ראיות אלו עשויות היו להשפיע על חומרת העונש שנגזר עליו. בנוסף, נטען שגם לעניין של ראיות שהובאו במסגרת בירור האשמה, בטרם נחתם הסדר הטיעון, לא ניתנה למבקש הזדמנות לטעון.

7. הטענה השנייה מבוססת על דרך קביעת מתחם הענישה. טענת המבקש היא שאופן קביעת העונש במקרה שבו מדובר באירוע בודד הכולל מספר מעשים, כפי שזה נקבע בפסק הדין מושא הבקשה, מצדיקה קיומו של דיון נוסף. המבקש טוען שבית המשפט החיל בעניינו את שיטת קביעת העונש הקבועה בסעיף 40(ג)(ב), שנועדה למצב בו ישנם מספר אירועים, במקום את השיטה הקבועה בסעיף 40(ג)(א), שנועדה לאירוע בודד. עוד טוען המבקש כי על אף שבית משפט זה דחה את שיטת החישוב לפיה קבע בית המשפט המחוזי את העונש, עדיין נמצא העונש שנגזר עליו בבית המשפט המחוזי בתחום המתחם שקבע בית משפט זה, ועל כן יש לראות בכך קביעה מקרית של העונש.

8. לבסוף, המבקש טוען גם כי בית המשפט סטה סטייה ניכרת מרף הענישה הנוהג, וכי בית המשפט לא דן בשני רכיבים לגביהם ערער: משך הפסילה ושיעור הפיצוי.

9. לטענת המדינה, לא מתקיימות במקרה זה עילות המצדיקות דיון נוסף. ביחס לטענה הראשונה טוענת המדינה כי בית המשפט חזר על ההלכה שנקבעה במסגרת ע"פ 3667/13 ח'טיב נ' מדינת ישראל (14.10.2014) (להלן: עניין ח'טיב), בו נקבע כי משהגיעו הצדדים להסדר טיעון והנאשם הודה, לא חל סעיף 40(ב)(1), אלא סעיף 40(ב)(2), אשר דרישותיו מחמירות יותר. המדינה מציינת שנוהל עם המבקש משא ומתן מעמיק לגבי נוסח כתב האישום המתוקן, והיתה למבקש הזדמנות לכלול את העובדות הנוספות, לגביהן ביקש לטעון בשלב הטיעונים לעונש, בכתב האישום המתוקן.

10. לעניין הטענה השנייה טוענת המדינה כי בית המשפט ייחד את אופן קביעת מתחם העונש לנסיבות המקרה הספציפי ולא קבע כל הלכה חדשה. המדינה טוענת כי אם טעה בית המשפט באופן קביעת העונש הרי שטעה בכך שקבע שמדובר באירוע אחד, שכן לעמדת המדינה מדובר לכל הפחות בשני אירועים. עם זאת, מרגע שקבע שמדובר באירוע אחד, הלך בית המשפט בתוואי אשר מתווה חוק העונשין.

11. לבסוף טוענת המדינה ביחס לטענות המבקש לעניין עונש הפסילה ושיעור הפיצוי, כי מדובר בטענות ערעוריות הנוגעות לעניינו הפרטני של המבקש, אשר נדחו על ידי בית המשפט, כחלק מקביעתו כי יש להותיר את העונש על כנו "על מכלול רכיביו".

דיון והכרעה

12. לאחר שעיינתי בבקשה, בתגובת המדינה לה ובפסק הדין מושא הבקשה, הגעתי למסקנה כי דינה להידחות. סעיף 30(ב) לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984, קובע כי דיון נוסף יינתן מקום שבו קבע בית המשפט העליון הלכה חדשה, הסותרת הלכה קודמת או הלכה שמפאת קשיותה או חידושה ראויה היא כי תידון בדיון נוסף. במקרה זה כלל לא נקבעה הלכה חדשה, לא כל שכן הלכה העומדת בסתירה להלכה קודמת. יתרה מכך, מרבית טענותיו של המבקש, כמו טענות נוספות שהעלה בשלב מאוחר של ההליך, שלא ראיתי לפרטן, הן טענות ערעוריות שכלל אינן מצדיקות קיומו של דיון נוסף. אפרט במה דברים אמורים.

13. טענתו הראשונה של המבקש היא שבית המשפט קבע הלכה שגויה כאשר לא התיר לו, בשלב הטיעונים לעונש, לטעון לעניין האור ברמזור, אשר לא הופיע בכתב האישום המתוקן. ואולם הקביעה בפסק הדין מתיישבת עם פסיקה קודמת של בית משפט זה, לפיה במקרים בהם הודה הנאשם בעובדות כתב האישום יש להחיל, לצד סעיף 40(ד), את סעיף 40(ב) אשר תנאיו מחמירים מתנאי סעיף 40(ב)(1). קביעה זו אינה מהווה הלכה חדשה ואין היא מצדיקה דיון נוסף (ראו, למשל: עניין ח'טיב, פסקות 24-27 לפסק דינו של השופט י' דנציגר; ע"פ 6802/14 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 לפסק דינו של השופט צ' זילברטל (6.1.2015)).

14. אף טענותיו של המבקש בדבר אופן קביעת העונש בעניינו וסטייה ממתחם הענישה הנוהג – דינן להידחות. בפסק הדין מושא הבקשה הובהר באופן מפורש כי נקבע מתחם ענישה כולל לאירוע, בגין כל המעשים והעבירות שהתבצעו בו, בהתאם לסעיף 40(א) לחוק העונשין (פסקות 61 ו-65 לפסק הדין). בית המשפט התחשב לצורך קביעת מתחם הענישה בנסיבות הקשורות בביצוע העבירה ובמדיניות הענישה הנוהגת. לעניין הרכיב השני, רכיב מדיניות הענישה הנוהגת, הבהיר בית המשפט כי מקרה זה, בשל חריגותו, מעורר קושי, שכן טרם נזדמן בפני בית משפט זה מקרה דומה מבחינת סוג המעשים ומספרם. לאור זאת, ובמטרה ללמוד על מדיניות הענישה הנוהגת, חיבר בית המשפט מספר מתחמי ענישה אשר הותוו בפסיקה קודמת, במקרים שכללו קבוצת עבירות במסגרת אירוע יחיד. בית המשפט ציין כי פתרון זה הוא חריג, והוא דומה לחיבור מתחמי ענישה בגין מספר אירועים שונים בהתאם לסעיף 40(ב), אך הוא מביא לתוצאה טובה יותר במקרה המסוים הזה. ברי כי בית המשפט כלל לא התכוון לקבוע הלכה כללית לעניין קביעת מתחמי ענישה, החורגת מסעיף 40(א). הפתרון בו נקט בית משפט זה נטוע בנסיבות הספציפיות של המקרה ובעבירות המסוימות שעבר המבקש, והוא מהווה יישום של הוראות הדין על עניינו של המבקש.

15. בשולי הדברים יצוין כי מרבית טענותיו של המבקש הן ממילא טענות ערעוריות, שאינן מצדיקות דיון נוסף. טענות אלו הועלו במסגרת כתב הערעור, נדונו לגופן בפסק הדין מושא הבקשה ונדחו. כך, נדחו במסגרת פסק הדין טענת המבקש בדבר מופעי האור ברמזור וטענתו בדבר הסטייה ממתחם הענישה הנוהג.

16. לאחר הדברים הללו, ביום 18.3.2015 הוגשה על ידי המבקש בקשה להוספת טיעון לבקשה לדיון נוסף. בקשה זו הושתתה על טעויות שנפלו, כך לטענת המבקש, בפסק הדין מושא הבקשה ואשר נעלמו מעיני המבקש עת הגיש את בקשתו. עיינתי בבקשה ובתגובת המדינה לה ולא ראיתי לשנות ממסקנתי שדין הבקשה לדיון נוסף להידחות. גם אם נפלה טעות בפסק הדין, ואיני קובעת כי כך אכן היה, אין הדבר מצדיק דיון נוסף. כבר קבענו כי רק טעות בולטת, יסודית ומכריעה עשויה להצדיק דיון נוסף, ולא כך הדבר בענייננו (ראו, למשל: דנ"פ 8439/10 מדינת ישראל נ' כהן ((22.2.2011)).

17. סוף דבר: הבקשה נדחית.

ניתנה היום, ב' בניסן התשע"ה (22.3.2015).

ה נ ש י א ה